

Sadržaj

Predgovor: Biskup Strossmayer – učitelj i pastir.	5
---	---

1892.

O radničkom pitanju, molitvi i dvoboju

Korizma – vrijeme promatranja muke Gospodnje.	17
Kršćanin poput Marije »pohranjuje u sebi« Božju riječ.	18
U središtu razmišljanja – čudo ljubavi i milosrđa Božjega	20
Čovjek u korizmi razmatra o vlastitoj visokoj časti i dostojanstvu.	21
U korizmi razmatramo kako postići plodove otkupljenja	22
Dva zakona u nama	23
Čovjek je slab i grešan	24
Sjetimo se svih slučajeva u Svetom pismu u kojima pojedinci oplakuju grijeh	24
Razmatrajmo Isusove prisposode kojima nas on sili na pokoru	25
Treba se sjetiti prisposode o izgubljenoj ovci i milosrdnom Samaritancu . . .	26
Ovdje sada živimo kao u očinskoj kući.	26
Svećenici trebaju pokazati dobar primjer vjernicima	27
Sve to činiti s ljubavlju.	28
Sveti Otac govori o raznim socijalno-političkim pitanjima.	29
Papa je u međuvremenu objavio tri okružnice	30
Jedni hrle k Papi, drugi ga napadaju	31
I.	
Radničko pitanje	34
Biskup slijedi misli pape Lava XIII.	35

Ljudi napuštaju vjeru, a silno napreduju u znanosti	36
Osobno svojstvo čovjeka: sloboda spojena s prosvjetom i napretkom	37
Kakva obitelj, takva država i društvo	38
Čovjek i obitelj stariji su od države	39
Zemlja je baština cijelog ljudskog roda, ali se to ne kosi s privatnim vlasništvom	40
Zanimjati privatno vlasništvo znači naštetiti svima.	41
Što može učiniti sveta Crkva Božja za rješenje radničkog pitanja	43
Udaranje nameta bogatašima ne rješava pitanje siromaštva	44
Što je Crkva?	45
Jao vama bogataši!	46
Gospodin je kao siromah živio na ovoj zemlji	48
Nije samo siromaštvo zlo, nego nepoštivanje siromaha.	49
Zlo dolazi od izvrtanja pojma rada – rad je molitva	50
Nauk Crkve o radu posve je primjeren	50
Kršćanski rad je krepost i zato posvećuje	51
Užitak, rasipnost i neumjerenost uzroci su nevolja	52
Crkvena dobra – imetak sirotinje	54
Rasipnost u odijevanju i luksuzu	55
Novčana vlastela (bankarstvo) prezire siromaha	56
Crkva sabire milodare za sirotinju	56
Našem narodu potrebno je više liječnika.	57
Uloga države u rješavanju radničkog pitanja	58
Blago narodu kojim upravljaju najmudriji, najpravedniji i najvelikodušniji. .	60
Tko u ugled Isusa Krista i Crkve dirne, dirnuo je u ugled države	60
Podnosite terete jedan drugoga.	62
Status Svetog Oca popraviti i slobodu mu osigurati	64
Neprijatelji Božji i čovjekovi usadili su u sirotinju mržnju prema Bogu	65
Svijet se sastaje i vijeća da se rat otkloni	66
Mir treba tražiti ondje gdje mu je vječni izvor i jedini залог	67
Zadaća države – briga o radnicima	69
Bez vjere i Boga nismo ništa i ništa ne možemo.	70
Upravitelji država moraju biti mudri, poštjeni, pravedni	71

Korisnost izgradnje infrastrukture putem javnih nameta.	71
Papa u enciklici ne dotiče sva društvena pitanja nego samo pitanje radništva	73
Veresijski zavodi i zalozi.	74
Stvaranje novog »novčanog feudalizma«.	73
Državnoj vlasti na srcu trebaju ležati radnici	76
Sve je u državnom tijelu u jedno spojeno	76
Štrajkovi nanose štetu i državi i pojedincima	78
Razmirice rješavati mirnim putem	79
Pitanje ženskog spola i djece	80
Broj radnih sati – dovoljna i nedovoljna plaća	82
Teško je odrediti visinu plaće i zasluge.	83
Sveti se Otac nije uplitao u ono što na njega ne spada	84
Papa ne govori o poljoprivredi – stradanja kućnih zadruga u nas	85
Zlo je što se diralo u naše obiteljske zadruge	86
Čuvanje šuma i pašnjaka	87
Radnici i poduzetnici	87
Promicanje ili zabrana javnih i privatnih društava od strane države.	89
Odnos državne vlasti prema raznim društvima	90
Crkva je društvu trn u oku i kost u grlu	91
Društva i ustanove koje je Crkva stvorila.	92
Država zadire u sve i sva, na štetu crkvenih društava	93
Siromaštvo i radništvo nalik su onom čovjeku koji je upao među razbojнике	95
Bog dopire tamo kamo ne može doprijeti nikakva država, nikakva moć ili zakon	96
Neporočni svećenici moraju voditi brigu o sirotinji.	97
Pravi svećenik brine se i za vremeniti dobitak i napredak svoga puka.	98
Biskup uživa opsežno dobro: primjer je kako voditi brigu o crkvenim posjedima	99

II.

U napadima i nevoljama suprotstaviti se molitvom	103
Molitva je prirodjena čovjeku	104
Isus Krist – primjer sveudiljne molitve	105

Molitva je trajna predaja i običaj Crkve	106
Molitva za jedinstvo	107
U napadu na svoju osobu biskup pribjegava molitvi kao najučinkovitijoj obrani.	108
Preporuka molitve krunice	109
U našem narodu raširena je pobožnost prema dragoj Gospi i moljenje krunice	110
Marija pod križem postaje i naša majka	111
U Isusa imati potpuno povjerenje	111
Isus nam je uz sebe dao i svoju Majku	113
Molitvu spojiti s pokajanjem	114
Biskup podržava proštenja i hodočašća Majci Božjoj	115

III.

Samoubojstva i dvoboji – sramota su umu i razboru	116
Život si nismo dali, ne smijemo si ga ni oduzeti	117
Sveta dužnost misija u stranim i nekrštenim narodima.	118
Čovjek ima pravo na samoobranu	118
Vojnički je stalež jedan od prvih staleža	119
Časno je za domovinu umrijeti	120
Vojnički je poziv časna služba	121
Odgajati mladež: najprije poštuju sama sebe	123
Poziv svećenicima da riječju i primjerom vode svoj puk	124

1893.

Isus Krist

Biskup hvali pobožnost križnoga puta	127
Sveta Crkva želi da napose u korizmi razmatramo otajstvo utjelovljenja	129

I.

Isus Krst kano vječiti svećenik po redu Melkisedeka

Po svom pozivu, svećenici prikazuju žrtve za grijeh naroda	131
Židovski je narod jedini imao čist nauk o grijehu i pokori	133
Oholost anđela Bog zauvijek kažnjava, a čovjeku oprašta	133

Oholost i sebičnost otrovni su izvor svih zala i nevolja	135
S Ivanom Krstiteljem završava Stari zavjet, a započinje Novi	136
Onoga koji nije imao grijeha, učini Bog grijehom da nas spasi od grijeha. . .	137
Paralitičar, izliječen od bolesti i grijeha, slika je čovječanstva	139
Isus se pred židovskim vrhovnim svećenikom priznaje Sinom Božjim	140
Isus je svećenik po redu Melkizedekovu	141
Isus je i pravi Bog i pravi čovjek.	142
Isus je i vječni svećenik i žrtva	143
Isusova žrtva na križu vječna je žrtva prikazana Ocu	144
U svetoj misi ponavlja se otajstvo križa i smrti Isusove	146
Po Kristovoj žrtvi čovjek nanovo dobiva i više od onoga što je po grijehu izgubio	146
Isusovom smo svetom žrtvom uzvišeni i Bogom na vječni život posvećeni . .	147
Sveta Isusova žrtva izvor je snage, kreposti da nadvladamo neprijatelja . . .	149
I poslije Isusova križa i smrti mi ostajemo grešni ljudi	150
Prispodoba o rasipnom sinu pouka je svima nama	151
Prva je i najvažnija dužnost kršćanina čuvati se grijeha, a ako padne u grijeh što prije se iskreno ispovjediti.	152
Treba nasljedovati Majku Božju	154
Poslije okajanih grijeha treba pristupiti k stolu Gospodnjemu	155

II.

Isus Isukrst – naučitelj, prorok i zakonoša roda ljudskoga

Židovi – Božji izabrani narod	157
Izabrani narod je iskrivio svoju ideju o Mesiji	159
Mržnja židovskog naroda spram križa	159
Nevjernici vele: Isus se rodio, živio i učio, ali nije bio Bog	161
Stari i Novi zavjet svjedoče da je Isus i Bog i čovjek.	162
Sam Isus svjedoči za sebe od svoje 12. godine i kroz cijeli život	162
O Isusu svjedoče svi evanđelisti.	164
Isus jasno otkriva istine o Bogu	165
Isus je došao na svijet i zato da čovjeku otkrije istine o Bogu i čovjeku	166

Isus nas je poučio i pozvao na ljubav prema svakom čovjeku	167
Isus nas poziva da se držimo zapovijedi	168
Strossmayer opominje: »Čuvajte se slobodnog zidarstva kano kuge!«.	169
Isus je iza sebe ostavio učiteljstvo Crkve	170
Dan silaska Duha Svetoga – dan je rođenja Kristove Crkve.	171
Nezabludivost cijele Crkve – od Pape preko biskupa, svećenika do laika	172
Kroz cijelu povijest rimski su pape pozivani da svojom odlukom riješe vjerske razmirice	174
Učiteljstvu u krilu svete majke Crkve ima se svatko u ime spasa pokloniti . .	175
Istina o nepogrešivosti ne sprečava napredak znanosti.	177
Isus nije odredio kako će se javna vlast ustrojiti.	177
Biskup iznosi pitanje crkvenih matica	178
Kršćanski je brak jedan od sakramenata, nerazrješiv je i spada pod nadležstvo Crkve	179
Građanski brak je velika napast i zamka za katolike	180
Dužnost je svećenika svake nedjelje Božju riječ propovijedati	181
Božju riječ ne samo propovijedati, nego u srcu čuvati	183

III.

Isus Isukrst je pravi kralj i baštinik roda ljudskoga

Isus svečano izjavljuje: »Da, ja sam kralj«	185
Isusova trnova kruna pretvara se u krunu vječne slave	186
Isus je, kao kralj, pravi i živi Bog i pravi i živi čovjek	187
Isus je svoje božanstvo potvrdio i zapečatio nakon svoga uskrsnuća	187
Isusovo kraljevstvo – Crkva Božja na zemlji	188
Isus nakon uskrsnuća predaje apostolima svu vlast koja njemu pripada . . .	190
Nesuglasje između istočne i zapadne Crkve glede pitanja vrhovne vlasti . . .	192
Nijedna rasprava o vrhovnoj vlasti u Crkvi nije nikada sretno dokončana . .	194
Bez vrhovne stožerne moći u Crkvi Božjoj nema jedinstva.	194
Ono što je rečeno o jedinstvu Crkve vrijedi i za slobodu Crkve	195
Je li zapadna Crkva odredila »što je Crkva«?.	196
Biskup je uvjeren da će prije ili kasnije doći do izmirenja dviju Crkava	198
Dužnosti prema Crkvi: ljubiti je, štovati je i braniti	199

Crkva može djelovati kada joj nije sputana sloboda.	200
To vrijedi za javnu vlast, ali i za cijelu državu, te za cijelo društvo.	201
To vrijedi za obitelji, škole i ostala učilišta.	202
Isus Krist nam sve svoje darove stečene križem daruje preko Crkve.	203
To vrijedi i za one koji u društvu zauzimaju visoke položaje.	204

———— 1894. ————

O grijehu

Dar oltarskog sakramenta	208
Majka Božja – vječiti uzor ženskom spolu	209
Važnost apostolata srca što ga je Gospodin postavio u žensko srce	210
Prva riječ Božja upućena Adamu i Evi riječ je nade i ufanja	212
Utjelovljena je Riječ riječ puna milosti i istine.	213
Ima ljudi oholih i taštih koji Boga ne vide	214
Sveta je Crkva sveta škrinja zakona.	215
Korizma – vrijeme razmatranja muke i križa Gospodnjeg	217

I.

Grieh

Kud god baciš oko, svugdje nailaziš na grijeh	218
Nakon kratkog boravka na zemlji pozvani smo na vječnost	219
Tko je prvobitni izvor grijeha: Bog ili čovjek?	219
Bog ne može biti izvor zla	220
Čovjek se odmetnuo od Boga	222
Čovjek je sam sebi kriv.	222
»Što ne želiš da tebi netko učini, ne čini ni ti drugome«, uvjet mira u svijetu.	223
Narav istočnoga grijeha i što je grijeh?	224
Primjer svetoga Pavla	225
Neizmjeno vrijeđanje Boga zahtijeva neizmjernu zadovoljštinu	226
Čovjek može uvrijediti Boga, ali ne može sam po sebi vratiti Božje prijateljstvo	227

Čovjek nije svoju narav do kraja izopačio	228
Nikakva učenost ne može nadoknaditi otajstva našega otkupljenja	229
Sve na svijetu upućuje na Boga	231
Sveta je vjera nepromjenjiva	232
Zašto je Krist tako kasno došao na svijet?	233
Krist je došao kad je nastupila punina vremena	234
Grijehom ponovno razapinjemo Krista na križ	235
Najsvetija baština svetoga križa: vječno svećeništvo Isusovo	236
Sav zakon staroga svijeta nije drugo doli težnja i vapaj da mu Bog oprosti grijehe	237
Druga strana svete pokore: bol duše zbog grijeha i pokajanje	238
Treći, i posljednji, dio svete pokore: zadovoljština za grijehe	240
Prispodoba o rasipnom sinu osvjetljava slučaj čovjeka grešnika	240
Spomeni se, čovječe, posljednjih stvari pa nećeš nikad sagriješiti	241
Ne smijemo se pouzdavati u sebe.	242
Treba njegovati krepost poniznosti i poslušnosti	243
Najljepši cvijet kršćanske kreposti: ljubav prema Bogu	243
Biskup poziva na čestu pokoru i svetu pričest	244

II.

Patnje i muke ovoga svijeta

Ni grčki ni rimski narod nisu svojim umom našli rješenje	246
Sve muke i nevolje nalaze svoje rješenje u Isusovu križu i mucu	247
I danas ima naroda i društava koji iz svoje sredine tjeraju i gone Isusa Krista	248
Crkva prolazi kroz nevolje kao i njezin Zaručnik Isus Krist	249
I u kršćanskim državama navaljuje se na Crkvu i na kršćanski brak	250
Crkveni se zakon baca u stranu	252
Braneci svoju slobodu, Crkva ne dira slobodu države.	253
Oholost našega vremena stavila je na muke svetoga oca Lava XIII.	253
Nema mira dok se papi Lavu XIII. ne vrati dostojanstvo njegova položaja	254
Privrženost hrvatskoga naroda Svetom Ocu.	255
Izvor zla: odvrćanje čovjeka od Boga	256

———— Sadržaj ————

Sveta Crkva upućuje ljude na rad jer bez rada nema napretka	257
Na svakoj stranici staroga i novog zakona stoji da je grijeh izvor svake nevolje i muke	259
Sad je lako odgovoriti kako je moguće mukama i nevoljama ovoga svijeta odoljeti	260
Općinstvo svetih	262

III.

Smrt

Prvi korak u život je ujedno prvi korak u smrt.	265
Kao što čovjek nije sam sebi dao život tako ga sam sebi ne smije uzeti	266
Sveta Crkva se svom snagom svoga srca bori protiv dvoboja	267
Bog je čovjeka stvorio bez kraja	268
Grijeh je jedini izvor i uzrok smrti	270
Smrt je plaća za grijeh	271
Poslije otajstva križa i smrti Isusove dolazi uskrsnuće i život	272
Smrću se sjedinjujemo s Kristom	273
Isusovim rođenjem i mi smo se preporodili u novoga Adama	275
Biskup poziva da mole za njega	276

1895.

O Božjoj ljubavi

Kamogod svrnuli pogled, svuda nalazimo Boga	279
Vidljivi je svijet knjiga pisana Božjom rukom	280
Sloboda! Divni Božji dar, ali i odgovornost	281
Bog boravi u čovjekovu srcu.	282
Dok je na ovome svijetu, nad čovjekom se ne smije zdvajati	283
Ovaj pastirski list tumači i razvija nauku o Božjoj ljubavi	284

I.

O ljubavi Božjoj

Naša vjera je božanstvena (božanska)	285
Čovjek se odvratio od Boga	286

Bog je čovjeku u srce usadio nadu	287
Abraham očituje ljubav prema Bogu	288
U Novom zavjetu ljubav i milosrđe sile nas na ljubav, dobrotu	288
Isus najsjajnije očituje svoju ljubav na posljednjoj večeri kad je ustanovio svećeništvo i euharistiju	290
Sve rečeno dokazuje da je ljubav bitni uvjet kršćanskoga života	291
Novi zavjet pun je svetih i odabranih duša, počevši od Majke Božje	293
Biblijskim likovima pridružuju se sveti likovi crkvene povijesti	294
Naša ljubav prema Bogu mora biti vrhunaravna	295
Ljubav prema Bogu mora biti čista i sveopća	297
Ljubav prema Bogu mora biti jaka	298
Ljubav prema Bogu mora zahvaćati cijelo naše biće	299
Da je ljubavi, bilo bi u društvenom redu mira i sloge	300
Ljubav prema Bogu nalaže nam tri dužnosti: prva je zdušno vršiti Božje zapovijedi	301
Tko zaista Boga ljubi, taj uistinu ljubi i Crkvu	302
Crkvu treba ne samo ljubiti, nego i braniti i od svake napasti i pogibelji čuvati	303
Ljubav prema Bogu zahtijeva da se u korizmi iskreno ispovjedimo	304
Naš se puk rado ispovijeda – sačuvajmo to!	305

II.

Ljubav prema iskrnjemu našem

Ljubav prema bližnjemu pravi je dokaz da smo Isusovi učenici	306
Ljubav prema bližnjemu za kršćane je znak prepoznavanja	307
Nekršćanski narodi žive svoje predvečerje prije nego što ih Gospodin pohodi	308
Naša zadaća, prema »Zboru de Propaganda fide«	309
Posebno mjesto ima ljubav prema siromasima	310
Na kraju svijeta Isus će nas suditi po našem odnosu prema bližnjemu	311
Nijedna vjera i nijedan zakon nema snagu Kristova poziva na ljubav	312
Naša ljubav mora se proširiti na sve siromahe, nevoljnike, ali i naše neprijatelje	313

Lemozina je danas jedna vrsta sakramenta po kojem nam Bog oprašta grijeha	314
Ljubav mora imati sve one vlastitosti koje je Isus svojom naukom i svojim životom potvrdio	316
Riječ sv. Pavla o ljubavi	318
Isus je prije svega uništio oholost.	319
U ime ljubavi ozbiljni ljudi dijele s drugima ono što posjeduju	320
Vaša čednost i ljubav neka bude svima poznata, veli sv. Pavao	321
Ljubav prema bližnjemu prije svega zahtijeva da se sa svima pomirimo . . .	322
Druga dužnost koja iz ljubavi izvire: da popravimo štetu nanesenu bližnjemu	323
Biskupu Strossmayeru htjeli su podmetnuti neku sablazan	325
U Vatikanskom arhivu svi su spisi sačuvani	326
Jedino mi se može predbaciti da odveć ljubim, pazim i branim svetu majku Crkvu.	327
Ljubav prema bližnjemu zahtijeva da osobne uvrede oprostimo.	328
Oprostiti drugome nije znak slabosti.	330
I neprijatelje moramo ljubiti	330
Najvredniji dokaz da ljubimo Boga je ljubav prema bližnjemu.	332

1896.

Pokora i pokajanje

Korizma: vrijeme promatranja Isusove muke i naših opačina	335
Iako je teško sagriješio, čovjek se nije sasvim izopačio	336
Bog poslije grijeha traži čovjeka	336
Bitna misao i bitno čuvstvo poslije grijeha je pokora i pokajanje	338
Pokora nije samo puka riječ.	338

I.

Primjeri iz Staroga zavjeta.	340
Grčki i rimski narod zajedno su s drugima sjedili u tmuni i sjeni smrtnoj	342
Posebno mjesto u tom zauzima židovski narod	342

Misao cijelog Starog zavjeta je pokora, pokajanje i nada u budućeg Otkupitelja.	343
U Starom zavjetu prikazuju se žrtve Bogu	346
Uz pokoru i kajanje ide poniznost i skrušenost	347
Poučljiv je primjer kralja Davida	347
Najdivnije čuvstvo jest čuvstvo svete ljubavi.	349
Oholost, sebičnost i lakomost iskvarili su židovski narod	351
Važnost pokore i pokajanja za židovski narod.	352

II.

Djelo utjelovljenja i spasa na križu je djelo neizmjerne ljubavi.	352
Otajstvo Isusova rođenja sluti i uči pokoru i kajanje	353
Isus je doživio progon i za vrijeme javnoga života.	354
Ako su progonili mene, progonit će i vas	355
Isus nas o tome poučava svojim primjerom i prisposodobama	356
Veoma značajna je prisposodoba o rasipnom sinu.	357
Prisposodoba o farizeju i cariniku.	358
Isus poziva da praštamo jedni drugima	358
Božji pečat i Božja kruna svemu tome je Isusova gorka muka i sramotna smrt na križu	359
Usprkos nijekanju i izdaji, Isus prihvaća smrt na križu	360
Sveta muka i sveta smrt na drvetu križa su pouka i ponuka za svakoga	361
Vječni Otac prihvatio je Isusovo poniženje i uzdigao ga na nebo	362
Isus je trpio kao pravi čovjek	363
Jedan je pod križem posvjedočio da je Isus Sin Božji	365
U Novom zavjetu svaka je pokora posvećena mukom i križem Isusovim . . .	366
Isus kao Bog i čovjek zajedno zadovoljava Božjoj pravdi	368
Otajstvo svete muke i svete smrti Isusove jest najstožerniji događaj u cijeloj ljudskoj povijesti	369

III.

Svi smo grešnici	371
Gospodin poziva sve na svoju divnu večeru	371
Gospodin nas poziva na pokoru ustanovom svetoga krštenja	373

Isus je otvorio ribnjak oprostjenja i ozdravljenja da se svaki čovjek oslobodi od svojih nevolja	374
Sveta Crkva nalaže čestu ispovijed	375
Pokora i pokajanje moraju biti izraz boli duše spojeni s odlukom ne griješiti više	376
Dakako, grijeh treba mrziti, od sebe odbacivati	377
Pokora i pokajanje moraju biti spojeni sa zadovoljštinom	378
Čovjek živeći u obilju lako se uzoholi	379
Dobri puk, čuvajući vjeru, čuva svetiju i blagoslovljeniju budućnost našeg naroda	381
Svećenici, nastojmo dar vjere, pobožnosti i pokore uzdržati u našem narodu	382
Ovogodišnju ispovijed i pričest prikažimo za Svetu Crkvu	383

1897.

**Odnos Boga prema čovjeku
i čovjeka prema Bogu**

Svi smo grešnici i nevoljnici	386
Sveto pismo Starog zavjeta puno je opomena da se Židovi čuvaju grijeha	387
U istom su položaju bili Grci i Rimljani	387
Ni u novijem svijetu nije drukčije.	388
Svijet probleme rješava pozivom na rat, a ne pozivom na mir	389
U sebi osjećamo dva oprečna zakona.	390

I.

Odnos neizmjerne ljubavi i neizmjerne dobrote	392
Zaveden od đavla čovjek se odmetnuo od Boga, ali ne u potpunosti	393
Nečuveno čudo neizmjerne ljubavi Božje	394
Nada ljudskom rodu pružena je po rujnoj zori i zvijezdi Danici – Mariji	394
Božja ljubav i dobrotu prema izabranom narodu	395
Izraelci stvaraju krivu sliku o budućem Spasitelju	396
Novim zakonom svijetu je odahnulo	396
Stari zavjet živio je obećanje u slici, Novi zavjet u stvarnosti.	398

Sveti je križ otajstvo spasa oko kojega se nebo i zemlja okreću	399
Pod križem je bio i predstavnik poganskih naroda	400
Temelj Novoga zakona je ljubav	401
I položaj ženskoga spola sada je mnogo povoljniji nego u starom svijetu . . .	402
U neizmjernoj Božjoj ljubavi i dobroti leži temelj Božje uprave svijetom . . .	404
Božje milosrđe očituje se i u kaznama prema nevjernim Izraelcima.	406
Onaj koji nas je otkupio bez nas, neće nam oprostiti grijehe bez nas	407
O Božjem milosrđu govore Isusove prispodobe	408
Cijeli Isusov život potvrda je Božjeg milosrđa	409
Ako se do kraja opiremo, Bog nas kažnjava vječnom smrću i propasti	410
Što čovjek više griješi, to će kazne biti teže	411
Novi zavjet još ozbiljnije pred nas stavlja zakon ljubavi	412
Svima nam je trpjeti na ovome svijetu	414
Isus će suditi živima i mrtvima	415

II.

Sveta je pokora na neki način slika spomenutog trojnog odnosa Boga prema čovjeku	417
Sveta ispovijed	417
Bez iskrenosti nema oprostjenja – ni u Starom zavjetu	418
Marija i Ivan pod križem – uzori našeg vladanja	419
Ispovijed je nada i ufanje kršćanstva	421
Kršćanska duša ne može se odreći iskrene, potpune, skrušene i ponizne ispovijedi	421
Primjer sv. Pavla	422
Djelo otkupljenja Krist je izvršio na drvetu križa	423
Grešnici trebaju sve rane svoje duše otvoriti svećeniku ispovjedniku	424
Biskup stavlja svećenicima na srce ispovijed.	425
Zadovoljština	427
Povijest je puna slavnih pokornika	427
Čovjek i nakon pokore ostaje slab	428
Svaki pokornik mora se truditi da mu pokajanje bude što potpunije i izvrsnije	429
Nakon grijeha i pokajanja još uvijek ostaje vremenita kazna za grijeh, zato treba dati zadovoljštinu	430

Nauk Tridentskog koncila	432
Ima pravednika koji podnose muke i patnje i za druge	433
Zadovoljština je ujedno i lijek našim slabostima	434
Biskup zaziva Božji blagoslov na sve i poziva na molitvu za papu Lava XIII.	435

1898.

Majka Crkva nastavlja Kristovo djelo spasenja

Čovjek je pozvan da s Bogom trajno uspostavlja vezu	440
Čovjek se ohološću, sebičnošću i pohlepom odmetnuo od Boga.	441
Istočni grijeh ne može se ni tajiti ni zaniijekati, ali je dana nada u Otkupitelja	441
Da u čovjeku sačuva nadu, Bog je izabrao jedan narod da je čuva i njeguje.	443
U izraelskom narodu bilo je svetih muževa i žena	444
Mesiju jedni prihvaćaju, a drugi mrze	444
Isus ustanovljuje Crkvu da nastavi njegovo djelo	445

I.

Isus je u Crkvi sa svojim ugledom, vječnom istinom i sakramentima	447
Nakon umnažanja kruha Isus je govorio o najdivnijem otajstvu svoga tijela i krvi	447
Isus svoju Crkvu učinio svojom nasljednicom i baštinicom	448
U Crkvi neprestano živi i djeluje apostolstvo i svećeništvo	449
Petrova Stolica – zalog istine, pravde i milosti.	451
Po Božjoj se Crkvi jedino možemo spasiti, jer je u njoj Isus Krist	452
Po svetom i vječnom svećeništvu nastavljaju se sveta otajstva	453
Sakrament svetoga reda	454
Biskup tumači narav »krsnog svećeništva«	455
Otajstvo svete ženidbe.	456
Otajstvo posljednjeg pomazanja – potpora i milost na času smrti	456
Po svetoj večeri sjedinjujemo se najintimnije s Isusom Kristom	457
Biskup poziva na čestu svetu pričest	457
S otajstvom posljednje večere spojeno je otajstvo svetoga križa	458

Sudjelovanjem na misi sjedinjujemo se s osobama koje su stajale pod Isusovim križem.	458
Otajstvo svete pokore	460
Isus oprašta grijeha	460
Rimski stotnik	462
Usprkos našoj vjeri, mi smo slabići, grešnici – primjeri iz Evandjelja	463
Živi primjer sv. Pavla.	464
Prispodobu o rasipnom sinu treba imati uvijek na pameti	466
Bog nikad ne napušta čovjeka, on ga uvijek traži	467
Moramo ljubiti Crkvu Božju.	468
Ljubiti Crkvu, znači ljubiti Isusa koji u njoj prebiva.	470

II.

Sveto jedinstvo	471
Isus često govori o jedinstvu Crkve.	472
O jedinstvu često govore apostoli i crkveni oci	472
Sv. Ciprijan i Vincencije Lerinski o crkvenom jedinstvu	473
O jedinstvu govore i ostali sveti učitelji	474
Isus je Petra stavio na čelo apostolskog zbora	475
Sveto je jedinstvo Crkve istinito, pravo i živo	476
Ljubavlju, slogom i kršćanskim jedinstvom stupamo u najsvetiji odnos sa cijelim svijetom.	477
Ljubimo i negujemo sveto jedinstvo!	478
Crkva je sveta	478
Crkva promiče svetost, čistoću i svaku krepost	479
U Crkvi je uvijek bilo svetih ljudi	480
Sveopća ili katolička.	482
Uloga je židovskog naroda bila da čuva nadu u obećanog Spasitelja	484
Katolička je Crkva na poseban način sveopća	486
Crkva je u zajedništvu s cijelom svetom Crkvom (općinstvo svetih).	488
Crkva je apostolska	488
S apostolstvom je spojen nauk Crkve i njegova vjera	489
Papa je vrhovni glavar i vladar Crkve.	491
Tekstovi koji potvrđuju Petrovo prvenstvo	492

Svi apostoli traže vezu sa svetim Petrom.	493
Potvrda Kalcedonskog sabora.	493
Biskup poziva da ljubimo svetu Crkvu i papu Lava XIII.	494

1899.

Sveta pokora

Zlo prvoga grijeha: neposlušnost prema Bogu i oholost	498
Jedna je od posljedica istočnoga grijeha nutarnja, duševna borba	499
U određeno vrijeme rodio se naš Spasitelj	501
Korizma je vrijeme kad se govori o pokori	501

I.

Ramišljanje o Isusu, pravom Bogu i pravom čovjeku, potiče nas da razmišljamo o strahoti grijeha.	502
Druga misao: kako nas je Božji Sin otkupio	502
To se otajstvo ponavlja sakramentalno pod prilikama kruha i vina	503
Isus se poslije križa na neki način zaljubio u čovjeka	504
Tijekom mise pokornik u duhu vidi i čuje apostole i učenike u časovima muke.	504
Pokorniku padaju na pamet neprijatelji i protivnici Isusovi, ali i njegovi prijatelji	505
Sveta Majka Božja pod križem postaje i naša majka.	505
Pod križem su i druge pobožne osobe	506
Sveta Crkva baštinica je svih prava i dobara što ih je Isus stekao svojim križem	508
Svećenici opraštaju grijehe, zato moraju biti slika i prilika Isusova	509
Primjer Marije Magdalene, kojoj su mnogi grijesi oprošteni	509
Svi smo mi slabi ljudi – grešnici.	511
S velikom moći svećenika spojena je i njihova nestalnost	511
Slučaj »nevjernog Tome«	513
Tko Crkvu ne sluša, ne sluša ni onoga koji ju je ustanovio	514
Ako ne budemo činili pokoru, svi ćemo izginuti	515
Korizma napose inzistira na pokori	516
Uočimo prisposodobu o bogatašu i siromahu Lazaru	517

II.

Otajstvo pokore	519
Pouka prisposdobe o rasipnom sinu.	520
Otac se raduje povratku svoga sina.	521
Zaključak svega: pravi vjernik se često ispovijeda i čini pokoru	523
Prije svoje muke i smrti na križu Isus je ustanovio sakrament svoga tijela i krvi.	524
Najbožanstveniji dar je ustanovljen na posljednjoj večeri	525
Čovjek kršćanin k stolu tijela i krvi Kristove pristupa čist	527
Sveta pokora bitni je uvjet svetoga otajstva tijela i krvi Kristove	528
Ženidba u kojoj vlada ljubav i sloga slika je odnosa Krista i Crkve.	528
Gdje je prava i skrušena pokora i sveta pričest, tu je Bog u nama	530

1899.

Uoči velikog Jubileja – 1900.

Sveti Otac naredio da se dvadeseto stoljeće od rođenja Isusa Krista svečano slavi	533
--	-----

Prvi dio

I.

U Bogu živimo, mičemo se i jesmo	535
Božje jedinstvo nije mrtvo ni prema samome sebi ni prema vanjskome svijetu	536
Mi u sebi nosimo sliku i priliku Isusovu	537
Evandjelja svjedoče o Isusu izuzetnom mudročću	538
Biskup preporuča da se (pro)čitaju Uvod u Ivanovo Evandjelje i Poslanice sv. Pavla	539
Treba razmatrati i o životu prvih ljudi prije istočnoga grijeha	541
Griehom se čovjek udaljio od Boga	542

II.

Dolaskom Isusa Krista nastupila su druga vremena.	543
Stari se zavjet pripravljaao na dolazak Mesije.	543
Bog vodi izraelski narod hraneći ga manom i čineći druga čudesna djela.	545
Uz grijeh, redaju se i dobra i divna djela koja Boga »blaže« i pozivaju na strpljivost	547

U Starom zavjetu sve se odnosi na Mesiju, napose Knjiga Izaije proroka . . .	548
Biskup poziva da se u korizmi čitaju knjige proroka Izaije, Jeremije i drugih proroka	549
Vječnost pripada Bogu, ali je i čovjek stvoren za vječnost	551
Vremenitost u savezu s vječnošću jest neumrlost koja nikada ne prestaje	552

Drugi dio

I.

Promatrat ćemo Isusa u otajstvu njegova rođenja, života, nauka, muke, smrti i uskrsnuća	554
Isusovo rođenje, djetinjstvo i mladost	555
Majka Božja vraća na sebe pažnju ne samo svega svijeta, nego i anđela . . .	556
Sveta obitelj vraća se u Nazaret, a Isus u dvanaestoj godini odlazi u hram.	557
Zrelo i muževno doba Isusovo sve do otajstva Svetoga Križa.	558
Isus na Posljednjoj večeri ustanovljuje sakrament tijela i krvi svoje i daje zapovijed ljubavi	560
Isus povjerava Petru svoje ovce i jaganjce	561
Treba se sjetiti čudesa što ih je Isus činio za vrijeme svoga života	562
Isusova sveta proročanstva	563
Riječ o križu, smrti i uskrsnuću Isusovu	563
Najvažniji i najbožanstveniji čin Isusa Krista je sveti križ i njegova sveta smrt	564
Razmatrajmo osobe pod križem: najprije o Majci Božjoj	565
Sve što se događalo na gori Kalvariji neodoljivi je dokaz Isusova božanstva . .	566
Sveta Crkva je božanstvena, »nefaljiva« i nepredobiva	567
Isus je ostao među nama u sakramentima, napose u sakramentu euharistije .	568
Isus nam je ostavio pokoru i svete primjere	568
U Crkvi Božjoj »nalazi se« i sveto otajstvo ženidbe	570

II.

Sveto pismo svjedoči: Isus će suditi živima i mrtvima	571
Slično govori i Crkva u raznim zgodama	572

Proslava svetog Jubileja u Rimu	573
Jubilej će se slaviti i u Đakovu, uz proslavu 50. obljetnice biskupske službe	574

1900.

Svećenici – djelatnici otajstva pokore

Svećenik je prava slika Isusa Krista	580
Isus je zbog grješnika došao na svijet.	581
Pred očima nam uvijek mora biti rasipni sin.	582
Pokora je sveta i nužna za naše obraćenje	582

1901.

Početak XX. stoljeća

Sve u katoličkom svijetu govori o dvadeset stoljetnoj proslavi Isusa Krista . .	587
---	-----

I.

Papa pozvao cijeli katolički svijet da vjernošću prema Svetoj Stolici zajedno oda slavu Isusu Spasitelju	589
»Ubi Petrus ibi Ecclesia« – »Gdje je Petar, ondje je Crkva«.	590
Naš se narod iz svih krajeva odazvao pozivu Svetog Oca	592
I biskup se odlučio poći na hodočašće u Rim u pratnji pomoćnog biskupa . .	592
Biskup primljen u privatnu audijenciju	593
Biskup oduševljen općom audijencijom	595

II.

Čovjek stvoren na sliku i priliku Božju	597
Čovjek sagriješio, Bog ga kaznio, ali ne i posve odbacio	598
Krist Otkupitelj svojoj svetoj Crkvi ostavio baštinu sve svoje moći i milosti . .	599
Isus Krist je u Crkvi kao svećenik i Otkupitelj	600
Treba svetkovati nedjelje, a ne ići na vašare	601
U Crkvi i po Crkvi primamo sveta otajstva na našu sreću i spasenje.	603
Isus je put	603
Otajstvo križa i smrti glavno je načelo preporoda.	604
Isus je istina	605

Isus je pravi život.	607
Kristova milost – temelj svake kreposti, zasluge, slave, napretka i postojanosti	607
Ljubav rađa mir i slogu	608
Propisi i uvjeti za veliko jubilarno proštenje.	609

1902.

Sveta otajstva u životu kršćanina

Biskup ostario i nije u stanju pisati dugačke poslanice	611
Najvažnije djelo u ovoj dolini suza jest otajstvo Gospodnjeg utjelovljenja	612
Već na prvoj stranici Sveto pismo govori o Majci Božjoj, svetoj, uzvišenoj ženi	613
Biskup poziva na ljubav prema Bogu i bližnjemu	615
Pravu ljubav svjedoče pod križem Djevica Marija i Ivan evanđelist	615
Biskup preporuča Sv. Oca koji je u devedesetoj godini života	618
Biskup izdaje naredbu o obilježavanju Papina jubileja	619

1903.

Otajstvo Isusa Krista

Isus, začet po Duhu Svetomu, rođen je od Marije Djevice – zato je ona Bogorodica.	622
Najuzvišeniji čin Isusova apostolata: otajstvo svetoga križa i smrti	623
Ima blaženika koji su Isusa zaniijekali	623
U otajstvu križa i uskrsnuća leži залог neizmjerne ljubavi i milosrđa Božjega	625
Zemlja jest dolina suza, ali je pošćropljena Isusovom krvlju	626
Isusov sud na kraju vremena: strahovit, ali i neizmjerio utješao	627
 Slikovni prilozi	 629
Kazalo starih riječi	643
Kazalo imena	651
Tematsko (pojmovno) kazalo	655